

Debreceni Ítéltábla
Gf.III.30.101/2023/5.

A Debreceni Ítéltábla a ... kamarai jogtanácsos (Nemzeti Adó- és Vámhivatal ... Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, cím) által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal (cím) felperesnek – a Német Zoltán Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Pulay Flóra ügyvéd) által képviselt Alperes (cím) alperes ellen vezető tisztségviselő felelősségének a megállapítása iránti perében a Miskolci Törvényszék 2023. március 28. napján kelt 21.G.40.164/2022/17. számú ítélete ellen az alperes 19. sorszáma – a Gf.III.30.101/2023/5. számú tárgyalási jegyzőkönyvben kiegészített – fellebbezése alapján – az alulírott napon megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50 000 (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A fellebbezett ítéletben megállapított tényállás szerint az alperes volt a cégjegyzékbe 2012. január 12-én Cégjegyzékszám számon bejegyzett Korlátolt Felelősségű Társaság1 (a továbbiakban: adós) egyedüli tagja és ügyvezetője 2014. március 27-től a felszámolása kezdő időpontjáig, 2017. május 9-ig.

Az adósnak a 2012. december 31-től 2015. december 31-ig terjedő időre vonatkozó, közzétett éves beszámolóikhoz mellékelt mérlegadatai szerint a saját tőkéje 2012-ben -8 308 000, 2013-ban -8 348 000, 2014-ben -13 236 000, 2015-ben -973 000 Ft volt. 2012-ben 8 334 000 Ft, 2013-ban 8 362 000 Ft, 2014-ben 13 239 000 Ft, míg 2015-ben 990 000 Ft rövid lejáratú kötelezettsége állt fenn.

Forgóeszköz állománya 2012-ben 26 000 Ft (ezen belül pénzeszközök 18 000 Ft), 2013-ban 14 000 Ft (ezen belül a pénzeszközök 6 000 Ft), 2014-ben 14 000 Ft (ezen belül a pénzeszközök 6 000 Ft), míg 2015-ben 3 000 Ft volt, tárgyi eszközzel egyáltalán nem rendelkezett.

A felperes a fennálló adótartozása behajtására 2013. január 8-án végrehajtási eljárást kezdeményezett az adóssal szemben, azonban a bankszámlájának a 2016. június 28-i megszüntetéséig a benyújtott beszédési megbízások eredménytelenek maradtak, így az adós adótartozása az adóvégrehajtás alatt a felszámolása elrendeléséig növekvő összegben folyamatosan fennállt, a 2017. május 9-én indult felszámolás során 10 793 605 Ft-ra nőtt.

A Miskolci Törvényszék Cégbírósága a 2014. december 2-án kelt Cgt.05-14-002794/2. számú végzésével az adóst eltiltotta a további működéstől, megszűntnek nyilvánította és kénysztörlési eljárás megindítását rendelte el. A kénysztörlési eljárásban a felperes 6 835 992 Ft végrehajtás alá vont adótartozás miatti követelést jelentett be.

A Miskolci Törvényszék Cégbírósága a 2016. február 25-én kelt Kt.05-15-000524/7. számú végzésével elrendelte az adós kénysztörlését is, az alperest pedig 5 évig eltiltotta a vezetői tevékenységtől, a Debreceni Ítéltábla azonban ezt a végzést a Ktf.III.30.257/2016/2. számú végzésével megváltoztatta, a kénysztörlési eljárást megszüntette, az elsőfokú bíróságot a cég elleni felszámolási eljárás kezdeményezésére hívta fel és mellőzte az alperes eltiltását. A Miskolci Törvényszék a 7.Fpk.134/2017/7. számú, 2017. május 9-én közzétett végzésével rendelte el az adós felszámolási eljárása megindítását.

A felszámolási eljárás során a felszámoló a felperes 10 793 605 Ft követelését vette nyilvántartásba.

A Miskolci Törvényszék a 2022. augusztus 18-án kelt, 2022. november 9-én jogerőre emelkedett, a Céglőnyben 2022. november 24-én közzétett 10.Fpk.134/2017/59. számú végzésével a felszámolási eljárást egyszerűsített módon befejezte, és az adóst jogutód nélkül megszüntette.

[2] A felperes a 2022. szeptember 29-én benyújtott keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A. § (1) és (5) bekezdése alapján annak a megállapítását kérte, hogy az alperes az adós volt képviselőjeként a társaság fizetéseképtelenségével fenyegető helyzetének a bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek a figyelembevételével látta el, és ezáltal a 10 793 605 Ft összegű hitelezői követelésének teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat.

Állította, hogy az alperes az adós 2016. évre vonatkozó beszámolókészítési és közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, ezért a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint őt terheli annak a bizonyítása, hogy vezetői tisztségének az időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha igen, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

Tényelőadása szerint az adós – a közzétett mérlegek adataiból is megállapíthatóan – 2012. december 31-ét követően fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, és ezt – saját nyilatkozata szerint – az alperes is felismerte.

[3] Az alperes az ellenkérelmében az eljárás megszüntetését kérte azt állítva, hogy a felperes keresetlevele elkésztett, azt nem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint, az adós felszámolási eljárása során, hanem a felszámolás befejezését elrendelő végzésnek a felperessel szembeni jogerőre emelkedését követően terjesztette elő.

Érdemben a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2012. december 31-től fennállt. Szerinte szakértői bizonyítás nélkül ez nem állapítható meg. Amennyiben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet a felperes által megjelölt időpontban megállapítható lenne, vitatta, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint a bizonyítási teher megfordult, mivel vezető tisztségviselőként minden évben eleget tett a beszámolókészítési és letétbehelyezési kötelezettségének. A felszámolási eljárás megindítását követően az adós nevében nyilatkozatot nem tehetett, ezért a 2016. évre vonatkozó beszámoló elkészítésére ő már nem volt jogosult.

A felelősség alóli kimentés körében arra hivatkozott, hogy az adós helyzete kifejezetten a megváltozott adókönyvet miatt lehetetlenült el, a tartozása ezért növekedett, ez azonban

nem vezethet az ő felelősségének a megállapításához, ugyanis kölcsönt nem nyújtott, gondatlan módon szerződést nem kötött, az adós vagyonát a felszámolónak átadta, kárt nem okozott, a hitelezők érdekeit szem előtt tartotta. Nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, az pedig, hogy nem kezdeményezett végelszámolást, azért nem róható a terhére, mert a végelszámolás is – a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 108. § (1) bekezdésére figyelemmel – felszámolási eljárásba torkollott volna. Álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy a magatartása és az adós vagyoncsökkenése közötti okozati összefüggés fennáll.

[4] Az elsőfokú bíróság az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmét a 12. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt I. számú végzésével elutasította.

Egyetértett a felperes álláspontjával, és a Kúria Gfv.VII.30.709/2016/4. számú ítélete indokolása [23] [24] bekezdésében „írtaknak megfelelően” a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti „felszámolási eljárás ideje alatt” törvényszöveget úgy értelmezte, hogy a felszámolási eljárást befejező végzés nem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 358. § (3) bekezdése szerint, a fellebbezési határidő leteltét követő naptól kezdve lesz jogerős, hanem a Cstv. 60. § (3) bekezdése szerinti abban az időpontban, amikor a végzés jogerőre emelkedését a Céglőnyben közzéteszik.

A felperes pedig az adóssal szembeni felszámolási eljárást befejező 59. sorszámú végzés jogerőre emelkedésének a Céglőnyben való 2022. november 24-i közzétételét megelőzően nyújtotta be a keresetlevelet.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével megállapította, hogy az alperes, mint a Korlátolt Felelősségű Társaság1 „felszámolás alatt” (cégjegyzékszám, cím) volt képviselője a gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének a bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek megfelelően látta el, és ezáltal a felperes, mint hitelező 10 793 605 Ft követelésének teljes mértékben való kielégítése megghiúsulhat. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 60 000 Ft perköltséget, továbbá a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 36 000 Ft eljárási illetéket.

[6] Az ítélet indokolása szerint a felperes a felszámoló bíróság határozataival és a felszámoló zárójelentésével igazolta a hitelezői minőségét, illetőleg a cégjegyzék adataiból megállapítható, hogy az alperes a felszámolás elrendelését megelőző három évben az adós vezető tisztségviselője volt, így mind a felperes, mind az alperes perbeli legitimációja fennáll.

A közhiteles nyilvántartásból megállapítható, hogy az alperes ügyvezetői tevékenysége időszakában az adós 2014. és 2015. évi beszámolóját elkészítették és letétbe helyezték, a felszámoló által benyújtott zárójelentés adataiból pedig nem az tűnik ki, hogy az alperes a Cstv. 31. §-a szerinti iratátadási és tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta volna.

Egyetértett azzal, hogy a felszámolási eljárás 2017. május 9-i kezdő időpontjára tekintettel a 2016. évi beszámolóalkészítési és letétbehelyezési kötelezettség már nem az alperest terhelte, mivel az 2017. május 31-ig volt esedékes, így a felszámolás kezdő időpontját követően az adós nem dönthetett a beszámoló elfogadásáról, a Cstv. 34. § (1) bekezdése alapján az alperes az adós nevében nyilatkozatot már nem tehetett, tehát a beszámoló letétbehelyezésére sem volt jogosult, ezért a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint nem fordult meg a bizonyítási teher.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az adós 2012. december 31-től kezdődően fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, a tevékenységét teljesen ellehetetlenítette a

2013-ban bevezetett szerencsejátékadó-fizetési kötelezettség, az alperes ügyvezetői tevékenysége időszakában már nem folytatott érdemi tevékenységet, és az alperes arra sem törekedett, hogy a hitelezői igényeket kielégítse. Végelszámolást, felszámolási eljárást nem kezdeményezett, annak ellenére, hogy az adóst (a megítélése szerint is) fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben vette át.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2012. december 31-én való beállta a mérlegadatokat és az adóvégrehajtás alapján szakértői bizonyítás nélkül is kétséget kizáróan megállapítható.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének a vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége tárgyában a Kúria Joggyakorlatelemző Csoportjának 2016.El.II.JGy.G.2. véleménye A/II.2.2. pontja szerinti objektív és szubjektív feltételei közül az objektív feltételnél azt kell vizsgálni, hogy egy gazdasági társaság az adott üzleti évben rendelkezett-e megfelelő likvid vagyonnal az egy éven belül esedékessé váló (rövid lejáratú) kötelezettségei teljesítéséhez, és ennek során a teljes forgóeszköz vagyont kell viszonyítani a rövid lejáratú kötelezettségekhez. A beszámoló mérlegadataiból pedig látható, hogy a 2012. december 31-ét követő időszakban az adós likvid vagyonának értéke – forgóeszköz állománya, ezen belül a pénzeszköze – nagyságrendileg elmaradt a rövid lejáratú kötelezettségei teljesítéséhez szükséges mértéktől, tárgyi eszközzel nem rendelkezett. Az adósnak egyebekben nem csak likvid vagyona, de tárgyi eszköze sem volt, ami hosszabb távú fedezetet biztosíthatott volna. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet pedig legkésőbb a 2013. áprilisban, az adós elleni adóvégrehajtás indításakor biztosan bekövetkezett. A szubjektív feltétel is teljesült, azaz az alperes is felismerte, előre látta, hogy az adós fizetéseképtelen helyzetben volt a vezetése alatt, hiszen maga is elismerte, hogy az adós nem volt képes a fizetési kötelezettségeinek eleget tenni, ezáltal ellehetetlenült. Maga sem említett olyan körülményt, ami a fizetéseképtelenségen túl, egyéb magyarázatát adta volna annak, hogy az adótartozást az esedékességkor miért nem teljesítette.

Egyetértett a felperessel abban is, hogy az adós bankszámlájára vezetett első beszédési megbízás eredménytelensége már önmagában lehetővé teszi a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének a megállapítását, ha a felszámolás elrendeléséig terjedő időszakban a további adóvégrehajtási cselekmények is eredménytelenek voltak, és az adós még részben sem tudta megfizetni az időközben tovább növekedő adóhátralékát (BDT2021. 4289).

Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint nem azt kell vizsgálni, hogy a vezetőnek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kialakulása és fennállása felróható-e, hanem azt, hogy ennek a bekövetkezése után megtett-e minden elvárhatót a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében.

Az alperesnek a kimentés érdekében előterjesztett bizonyítását eredménytelennek ítélte. A veszteségek növekedését ugyanis bizonyítja, hogy 2013-tól kezdődően az adós adótartozása egyre nagyobb összegű lett, a kénysztörlesztés időszakától a felszámolásig eltelt két év alatt 4 000 000 Ft-tal nőtt. Az alperes vezetése alatt benyújtott adóbevallás – tényleges befizetés nélkül – nem eredményezte az adótartozás csökkenését. A szektor kárigényének az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti érvényesítése érdekében tett alperesi erőfeszítés pedig szintén alkalmatlan volt a kimentésre az igények eltérő tartalmára, címzettjére, valamint az eltérő felelősségi alakzatra is tekintettel.

[7] Az alperes a kiegészített fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítéletnek a Pp. 379. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését, és a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontja és 240. § (1) bekezdése alapján a per megszüntetését, másodlagosan a megváltoztatását, a kereset

elutasítását és a felperes perköltségviselésre kötelezését, harmadlagosan az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Az ügyvédi munkadíjból keletkezett perköltségét – az ügyvédi megbízási szerződés szerint 30 000 Ft/óra alapidíjjal számítva – az elsőfokú eljárásban 47,25 óra figyelembevételével 1 417 500 Ft + áfa, a másodfokú eljárásban 13 órára vetítve 390 000 Ft + áfa összegben számította fel.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, sérti a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontját, 240. § (1) bekezdését, a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdését, a Pp. 265. § (1) és 279. § (1) bekezdését.

Fenntartotta, hogy a felperes a keresetlevelét elkéshtetten terjesztette elő, mivel azt nem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint, az adós felszámolási eljárása során, hanem a felszámolás befejezését elrendelő végzés felperessel szembeni jogerőre emelkedését követően, tehát az objektív keresetindítási határidő után nyújtotta be.

Az elsőfokú bíróság és a felperes tévesen értelmezte a Cstv. 33/A. § (1) bekezdését, valamint a Kúria Gfv.VII.30.709/2016/4. számú – hivatkozott – ítéletét, annak az indokolása [6], [8], [13], [22], [24], [25], [26], [27], [28], [29] bekezdésében kifejtettek ellentétesek az elsőfokú ítéletben foglaltakkal.

Kiemelte, hogy a Kúria határozatának a [27] bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a felszámolási eljárás befejezéséről rendelkező határozat jogerejének beállta nem megnyitja, hanem megszünteti a perindítás lehetőségét

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése – jogvesztés nélkül – objektív módon köti az igényérvényesítés lehetőségét az adott felszámolási eljárás időtartamához, amelynek elmulasztása esetén a megállapítási kereset elutasításának van helye [29]. Ebből következően a megállapítási perben az adós elleni felszámolási eljárás jogerős befejezése után, de a jogerős végzés Céglközönyben történt közzétételét megelőzően előterjesztett kereset nem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének megfelelő időben érkezett a bíróságra, mivel a jogerő nem az alakszerűen meghozott ún. jogerősítő végzés meghozatalával, hanem a Pp. 358. § (3) bekezdése szerint áll be.

A felperes a felszámolási eljárást befejező 10.Fpk.134/2017/59. számú végzés igazolható kézhezvételétől számított 15 napon belül nyújthatta volna be a keresetet, mivel az ő szempontjából ekkor zárult a „felszámolás eljárás alatt” időtartam. Állítása szerint a felperes ezt a végzést 2022. szeptember 14-ét megelőzően vette kézhez, tehát a keresetet szeptember 29-én elkéshtetten, nem a felszámolási eljárás alatt nyújtotta be.

Sérelmezte, hogy a végzés felperes általi átvételi időpontjának megállapítására, valamint az okirat kiadása iránt bizonyítási indítványt tett, amelyekről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, azokat nem utasította el, a 12. sorszámú végzésében csak a per megszüntetésére vonatkozó kérelemről döntött. A bizonyítási eljárás lefolytatása pedig szükséges lett volna a kereseti kérelem elkéshtettségének megállapítása érdekében.

A másodlagos fellebbezési kérelme indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősség megállapításához szükséges feltételek vonatkozásában – a Pp. 265. § (1) és 279. § (1) bekezdését sértő módon – a felperes által előadott tények és bizonyítékok téves mérlegelésével következtetett arra, hogy a felperes kétséget kizáróan bizonyította a keresete jogalapját és a megíúsult követelés összecszerűségét is, amelyet szintén vitatott.

Hangsúlyozta, hogy mivel a beszámoló elkészítési és közzétételi kötelezettségének eleget tett, ezért az elsőfokú bíróság megállapítása szerint is a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a vezetői tisztségének az időtartama alatt következett be a fizetéseképtelenséggel

fenyegető helyzet, és a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit nem vette figyelembe.

Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes állításával egyezően megállapíthatónak tartotta az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2012. december 31-ei beálltát, holott ez a nyilvánosan elérhető mérlegadatok, valamint önmagában az adóvégrehajtás miatt nem lenne megállapítható. Ez a helyzet likviditási szempontú, így az csak a könyvszakértő általi vizsgálatával állapítható meg kétséget kizáróan, ugyanakkor a felperes szakértő kirendelését nem indítványozta.

Megismételte, hogy ezen helyzet megállapításához minimum a likviditási mutató meghatározása lett volna szükséges, amely a 2012. és 2017. között közzétett beszámolók mérlegadatai alapján nem állapítható meg, így a fizetéseképtelenség fennállása nem bizonyított, és a felperes az objektív feltételeket sem bizonyította kétséget kizáróan.

Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy elismerte a fizetéseképtelenség fennállását, hiszen azt folyamatosan vitatta a perben. Kizárólagosan a vezető tisztségviselő felelősségének okozatisága körében hivatkozott arra, hogy a szektort sújtó jogszabályi környezet (a játékadóra vonatkozó 2011. évi CLVI. törvény) miatt a tevékenysége rendkívül módon elnehezült, ez okozta a társaság működésének nehézségét.

Szerinte nem bizonyította felperes azt sem, hogy előre kellett volna látnia, hogy az adós nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szembeni követeléseket, tekintettel arra is, hogy lépéseket tett az adós adósságának a csökkentése érdekében. Így keresetet nyújtott be a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához az adótöbbletet okozó jogszabály felülvizsgálata tárgyában annak érdekében, hogy visszaállíthassa az adós gazdálkodásának a rendjét. Szakértői véleményt is készítettett annak érdekében, hogy az adóért kárt érvényesíthesse, ezzel is a hitelezői érdekek érvényesülését helyezte előtérbe. Jogi képviselőt bízott meg azzal, hogy képviselje az adósságot is magában foglaló pertársaságot a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt a Magyar Állammal szembeni perben.

Hivatkozott a BH2020.244. számú eseti döntésre, amelyben a Kúria megállapította, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy akár a fizetéseképtelenségi helyzet bekövetkezése sem jelenti azt, hogy az adósnak minden esetben be kellene fejeznie a tevékenységét. Így szerinte nem helytálló az elsőfokú bíróságnak az a következtetése sem, hogy azzal hiúsította meg a hitelezők követelésének a kielégítését, hogy „nem vezette ki adósságot a gazdasági életből”. Állította, hogy az adós nem végzett ténylegesen olyan gazdasági tevékenységet, ami a hitelezők kielégítését megghiúsította volna. Mivel a végelszámolás jogszabályi feltételei nem álltak fenn, ő, mint vezető tisztségviselő az adóssággal szemben csak felszámolási eljárást kezdeményezhetett volna, ami pedig ugyanígy a jelen perhez vezetett volna.

A Ctv. 118. § (3) bekezdés b) pontjából pedig az következik, hogy a kényszertörlési eljárás megszüntetésére, egyidejűleg a felszámolási eljárás kezdeményezésére az adósságot, ha a rendelkezésre álló adatok a valószínűsítés szintjén arra engednek következtetni, hogy fedezetelvonó ügylet miatt nem rendelkezik a cég a bejelentett hitelezői igényeket fedező vagyonnal.

Hivatkozott a BH2022.50. számú eseti döntésre is, amely szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben az adós gazdálkodása és eredménye, a vagyon csökkentése nem eredményezheti automatikusan a vezető tisztségviselő felelősségének a megállapítását, ehhez többlet-tényállási elemek szükségesek.

Nem alapozza meg a vezető tisztségviselő felelősségét önmagában az, ha az adós a gazdálkodási tevékenységét a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben is folytatja úgy,

hogy észszerűtlen kockázatot nem vállal, a társaság megmentése érdekében tett indokolt intézkedései azonban nem vezetnek eredményre (BH2020.244.).

Állította, hogy ha a vezető a követelésekkel kapcsolatban nem tett olyan észszerűtlen intézkedést (például indokolatlanul elengedte azokat, jogokról mondott le, a hitelezői érdekeket sértő beszámításról döntött...), amely negatívan hatott az érvényesítésük vagy megtérülésük lehetőségére, mértékére, tényleges értékükre, a vezetői felelősség nem állapítható meg.

Kifejtette, hogy az adós adótartozása sem eredményezheti önmagában a felelősségének a megállapítását, az kizárólagosan a megváltozott adókönyezet, jogszabályi környezet hirtelen változása és nem a felróható, vagy a hitelezők érdekeit sértő magatartása miatt állt fenn, így a Cstv. 33/A. §-a okozatiságának ezen eleme (is) hiányzik a felelősségének a megállapításához.

Megismételte, hogy kölcsönt nem nyújtott, gondatlan módon szerződést nem kötött, az adós vagyont a felszámolónak átadta, az adósnak kárt nem okozott, a hitelezők érdekeit szem előtt tartotta. Nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve valamennyi tőle elvárható intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében, e körben az adókönyezet változásából eredő igények érvényesítéséhez a megfelelő lépéseket megtette.

A hitelezői érdekek elsődlegessége, azok figyelembevétele követelményének a megsértésével nem követett el olyan magatartást, amelyet a Cstv. szankcionál. A Ctv. 108. § (1) bekezdésére is figyelemmel önmagában az, hogy nem tett lépést az adós megszüntetésére irányuló eljárás elindítására, nem tekinthető felróható magatartásnak.

[8] A felperes az ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és az alperes perköltségviselésre kötelezését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság – a Kúria BH2018.231. számú döntésére figyelemmel is – helyesen állapította meg, hogy a keresetét a törvényi határidőben terjesztette elő, annak benyújtása a felszámolási eljárás folyamatban léte alatt történt, a tényállást helyesen tárta fel, ítélete megfelel a jogszabályoknak. A felszámolási eljárás az annak befejezéséről rendelkező határozat jogerőre emelkedésével ér véget. A jelen perben annak van relevanciája, hogy a Miskolci Törvényszék 10.Fpk.134/2017/59. számú végzése 2022. november 9-én emelkedett jogerőre, amit a 10.Fpk.134/2017/64. számú végzés tanúsít, és mivel a keresetlevelet ezt megelőzően, 2022. szeptember 29-én nyújtotta be, így az nem késett el.

Alaptalannak tartotta azt az alperesi álláspontot, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet csak könyvelési szakkérdés keretében vizsgálható, hiszen annak a fennállása a rendelkezésre álló adatokból is kétséget kizáróan megállapítható volt. Az adós (a 2012-2015. évi beszámoló mérlegadatai szerint) nem rendelkezett vagyonnal, viszont jelentős összegű rövid lejáratú kötelezettségállománya volt, saját tőkéje folyamatosan negatív előjelű, vagyis a tartozásai meghaladták a teljes – likvid és nem likvid – vagyont. Így az adótartozása kifizetésére nem rendelkezett vagyonnal, és a jogszabályi környezet változása miatt – az alperes is elismerte – a tevékenysége ellehetetlenült, ezért a tartozás jövőbeni megfizetésére sem volt reális esélye. Erre figyelemmel nem volt szükség szakértői bizonyításra a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megítéléséhez.

Ebben a helyzetben pedig az alperes nem tett meg minden tőle elvárható intézkedést a hitelezői veszteségek elkerülése vagy csökkentése érdekében. Éveken keresztül semmilyen érdemi, tevőleges magatartást nem tanúsított, az adós tartozásait nem igyekezett rendezni, a társaság gazdasági tevékenység nélküli „életben tartásával” pusztán további adótartozásokat halmozott fel, azok pénzügyi rendezésének a lehetősége nélkül. Az ilyen esetben elvárható minimális ügyvezetői magatartást, vagyis a gazdálkodó szervezetnek a gazdasági életből

történő mielőbbi kivezetését is elodázta, amelynek eredményeképpen a jogutód nélküli megszüntetésre csak lényegesen később, és csak a szankciós jellegű kénysztörölési eljárást követően került sor. Ennek pedig az lett az eredménye, hogy a felperes hitelezői igénye, a keresetben nevesített 10 793 605 Ft nem nyert kielégítést.

[9] A fellebbezés alaptalan.

[10] Az ítéltábla a fellebbezést az alperes kérelmére tárgyaláson bírálta el, amelynek során – a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján – az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

[11] Az ítéltábla először – a Pp. 369. § (2) bekezdése szerinti jogkörében – az alperes elsődleges fellebbezési kérelmét vizsgálta.

Alaptalan az az érvelés, hogy a per megszüntetésének lett volna helye, mivel a felperes a keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt határidőn túl terjesztette elő.

Az alperes arra helytállóan utalt, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése az igényérvényesítés időbeli feltételeként a felszámolási eljárás alatti perindítást követeli meg.

Az ítéltábla sem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal – az ítélete indokolása [12] bekezdésében kifejtett – álláspontjával, hogy a felperes keresetlevelét azért kell a felszámolási eljárás ideje alatt előterjesztettnek tekinteni, mert azt az adós felszámolási eljárásának a jogerős befejezése közzététele előtt benyújtotta a bírósághoz. A Kúria a Gfv.VII.30.709/2016/4. számú ítélete a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése a „felszámolási eljárás időtartama alatt” szövegének a jelentését ugyanis nem a határozat indokolásának az elsőfokú bíróság által idézett [23] és [24] bekezdésében, hanem a [26] bekezdésében fogalmazta meg, akként, hogy a „felszámolási eljárás ideje alatt” kifejezés (a marasztalási keresetet megalapozó) megállapítási kereset benyújtására nyitva álló határidő kezdő és végső időpontját foglalja magában. A helyes értelmezése alapján ezért nem a felszámolási eljárást befejező végzés Céglőnyben való közzététele időpontjának van jelentősége a perindítási határidő vizsgálatánál, hanem a jogerőre emelkedése napjának.

A – felperes által is hivatkozott – BH2018.231. számon közzétett eseti döntésének az indoklása is egyértelművé teszi, hogy a Kúria (a Cstv. módosításhoz fűzött jogalkotói indoklásokból levezetett) azt a jogszabályértelmezést tartja megfelelőnek, amely szerint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt „felszámolási eljárás alatt” törvényszöveget úgy kell érteni, hogy a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig tart. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében megállapított keresetindítási határidőt illetően ugyanilyen jogértelmezést tartalmaz a BDT2023.4641. számon közzétett ítéltáblai döntés jogi indokolása is.

Téves az alperesnek az a fellebbezési okfejtése, amely szerint a keresetindításra a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott „a felszámolási eljárás alatt” időtartam a felperes számára a felszámolási eljárást befejező végzés elleni fellebbezés benyújtásra a rendelkezésére álló, az annak a kézhezvételétől számított 15 napos határidő leteltével lezárult.

A Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó Pp. 358. § (1) bekezdése szerint a felszámolási nemperes eljárásban is az eljárást befejező végzés – amely a bírósági nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (Bnp. tv.) 1. § (5) bekezdése értelmében fellebbezhető végzés – a fellebbezésre jogosultak rendelkezésére álló fellebbezési határidő leteltét követő naptól

kezdvé jogerős, ha az arra jogosultak egyike sem nyújtott be fellebbezést, vagy a benyújtott valamennyi fellebbezést a bíróság jogerősen visszautasította.

A törvény nem tartalmaz az alperes által kifejtett szűkítő rendelkezést, és az sem a Cstv. tételes szabályaiból, sem a Kúria hivatkozott döntéseinek a jogi indokolásából nem vezethető le.

Mindebből az adott ügyre vonatkoztatva az következik, hogy a Miskolci Törvényszéknek az adós felszámolási eljárását befejező 10.Fpk.134/2017/59. számú végzése nem annak a felperes általi kézhezvételétől számított 15 napon emelkedett jogerőre, hanem Pp. 358. § (1) bekezdése szerinti időpontban.

Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság abból, hogy a felperes a 2022. december 9-én benyújtott 7. sorszámú válaszirata melléleteként csatolt, a Miskolci Törvényszék 10.Fpk.134/2017/64. számú végzésével igazolta, hogy az 2022. november 9-én emelkedett jogerőre – jogszerűen mellőzve a végzés felperesi átvételének az időpontjára vonatkozóan felajánlott alperesi bizonyítási indítvány teljesítését –, helytállóan következtetett arra, hogy a felperes a keresetlevelét 2022. szeptember 29-én a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti törvényi határidőn belül, a felszámolási eljárás alatt nyújtotta be.

Mivel az alperes pergátló kifogása ezért alaptalan volt, nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy nem alkalmazta a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontját, figyelemmel a 176. § (1) bekezdés i) pontjára.

Arra tekintettel pedig, hogy a felperes a törvényi perindítási határidőt betartotta, a keresetlevél nem volt visszautasítható.

Az alperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 381. §-a alapján is, azonban a kiegészített fellebbezésében – sem a konkrét jogszabály megjelölésével, sem a tartalom szerinti értelmezés (Pp. 110. § (3) bekezdés) szerint – nem hivatkozott az elsőfokú bíróság olyan lényeges, az érdemi döntésre kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható eljárási szabálysértésére, amelynek a megállapítása esetén az eljárás megismétlése nem mellőzhető. Az eljárási szabálysértés állító egyéb fellebbezési hivatkozásai alapján pedig az ítéltábla az elsőfokú bíróság eljárásának a szabályszerűségét – a Pp. 369. § (1) bekezdése szerint – az anyagi jogi felülbírálat során vizsgálta.

[12] Alaptalan a fellebbezés az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányulóan is.

Az alperes megalapozatlanul állította, hogy az elsőfokú bíróság eljárási és anyagi jogszabálysértést követett el az adós fizetése képtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezésének a megállapítása során.

Ebben a körben iratellenesen sérelmezte azt, hogy az elsőfokú bíróság a döntését egyrészt azzal indokolta, hogy elismerte az adós fizetése képtelenségének a fennállását. Az elsőfokú ítélet indokolásának a fellebbezésben hivatkozott [9] bekezdése ugyanis nem az elsőfokú bíróság megállapításaként, hanem a felperes kereseti előadásának az ismertetéseként, és nem azt tartalmazza, hogy az alperes fizetése képtelenség fennállását „elismerte”, hanem azt, hogy azt – a saját nyilatkozata szerint – az alperes is „felismerte.”

Az pedig, hogy az elsőfokú bíróság az adós fizetése képtelenséggel fenyegető helyzetének a bekövetkezésére és az időpontjára vonatkozó ítéleti megállapítását nem az alperes elismerésére alapította, egyértelműen megállapítható az ítélete indokolásában az alperesi védekezés ismertetéséből, és annak a kifejtéséből is, hogy a jelen ügyben a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése nem volt alkalmazható, ezért a bizonyítási teher nem fordult meg, így az erre vonatkozó kereseti állítása bizonyítása a felperes kötelezettsége volt.

Alaptalanul támadta az alperes az elsőfokú ítéletet arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló adatokból a Pp. 279. § (1) bekezdése megsértésével, tévesen állapította meg az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezését és a vezetői felelőssége megállapításához szükséges törvényi feltételek fennállását.

Az alperes ezzel lényegében az elsőfokú bíróság mérlegelését támadta.

A polgári eljárásban a bizonyítékok szabad mérlegelésének az elve érvényesül. A bizonyítékok mérlegelése akkor ütközik a Pp. 279. § (1) bekezdésébe, ha a bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során az ügy érdemére kiható nyilvánvalóan helytelen, iratellenes, kirívóan okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes következtetésre jut. Kirívóan okszerűtlen a mérlegelés akkor, ha a figyelembe vett bizonyítékokból csak egyféle, az elsőfokú határozatban megállapítottól eltérő következtetésre lehet jutni.

Alaptalanul érvelt az alperes azzal, hogy a „fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet likviditási szempontú, így az csak könyvelési szakkérdés keretében vizsgálható kétséget kizáróan”, és ezért a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet „ténye” nem állapítható meg a nyilvános mérlegadatok, vagy önmagában az adóvégrehajtás miatt.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen utalt, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapításához szükséges objektív feltétel akkor áll be, amikor az adós esedékes tartozásainak az összege meghaladja a társaság likvid vagy likviddó tehető vagyonát, és ezt a helyzetet a tartozások átütőmérésével, esetleg reálisan visszafizethető kölcsön felvételével vagy más módon nem hárították el. Ebben az esetben a fenyegető fizetéseképtelenség objektíve bekövetkezik. Ezzel összefüggésben elsősorban azt kell vizsgálni, hogy milyen pénzeszközei, illetve likvid tárgyi eszközvagyonra vannak, amelyek az aktuálisan esedékessé váló követelések fedezetéül szolgálhatnak. Ha ilyenek nincsenek, vagy likviditási értékük nem éri el a kötelezettségek összegét, bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség.

A szubjektív feltétel vonatkozásában pedig azt kell vizsgálni, hogy egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság tanúsítása esetén elvárható-e az objektív feltétel bekövetkezéséről történő tudomásszerzés.

A jelen esetben is azt kellett tehát tisztázni; megállapítható-e az adós olyan gazdasági helyzetbe kerülése, amelyből következően a vezető tisztségviselő észszerűen feltételezhette, hogy nem lesz képes valamennyi tartozását kiegyenlíteni. Amennyiben ugyanis ezt látta, illetve a gazdálkodó szervezet vezetőjeként – észszerű eljárás mellett – látnia kellett, úgy ettől az időponttól kezdve a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint beáll a személyes felelőssége a hitelezők irányában.

Az, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett-e, illetve mikor következett be, az ügyben feltárt összes körülmény ismeretében állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság az adós vagyonára vonatkozó, a közzétett éves beszámoló mérlegadataiból, az adótartozása és az ellene folytatott adóvégrehajtások tényéből állapította meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet és annak az időpontját.

Általánosságban sem helytálló az alperesnek az a jogi érvelése, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet eredményező likviditási állapot „könyvelési szakkérdés”, ezért egy gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe kerülése és annak az időpontja kétséget kizáró bizonyítása is csak szakértői bizonyítással lehetséges.

A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét az adós vezetőjének a tudata, az általa megismerhető tények szempontjából kell vizsgálni. Az adós vezető tisztségviselőjének ugyanis a fenyegető fizetéseképtelenség elkerülése érdekében folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a gazdálkodó szervezet esedékes, lejárt tartozásait és a cash-flow kimutatását. A

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megítélésénél döntő szempont, hogy az adós a tartozását esedékességgel képes-e megfizetni. Ha erre nem képes, úgy ez a helyzet bekövetkezik.

Mivel éppen a gazdasági évre vonatkozó beszámoló mérlegének az adataiból, a pénzügyi helyzet elemzéséből vonható le következtetés arra, hogy a társaság képes lesz-e a rövid lejáratú kötelezettségei teljesítésére, a bírói gyakorlat a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet objektív feltételének a megállapításához általában megfelelőnek tartja az adós jogszabály alapján közzétett éves gazdasági beszámolója mérlegadatainak a vizsgálatát. A hasonló tárgyú perekben csak az összetettebb, nehezebben megítélhető helyzetekben szükséges szakértői (jellemzően igazságügyi könyvszakértői) bizonyítás.

Az ítéltábla egyetértett azzal, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának a [22] bekezdésében részletesen kifejtettek szerint az adósnak az elsőfokú bíróság által vizsgált mérlegadatai szakértői bizonyítás nélkül is igazolták a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését és annak az időpontját is.

Az alperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésében nem hivatkozott olyan tényre vagy körülményre, amelyből az adós közzétett éves beszámolóiban kimutatott forgóeszközein, ezen belül a pénzeszközein felüli meglévő vagyona lehetne következtetni. Ugyanakkor a felperes igazolta azt, hogy az adós a mérlegekben kimutatott, a likvid vagy likvidd tehető eszközeit jelentősen meghaladó rövid lejáratú kötelezettségei között 2015-ben nem szerepeltette a felperes felé fennálló, a felperes által a kényszertörlési eljárásban is hitelezői igényként bejelentett 6 835 992 Ft lejárt adótartozását.

Mivel mindezek alapján is a bizonyossághoz közeli valószínűséggel megállapítható volt, hogy az adósnak a likvid vagy likvidd tehető vagyona 2012-től 2015-ig valamennyi évben nagyságrendileg kisebb volt, mint az esedékes vagy a tárgyévben esedékessé váló kötelezettségei, a felperesnek nem kellett szakértővel bizonyítania a vonatkozó években az adós likviditásának a hiányát. Az alperes pedig nem kérte szakértő kirendelését annak a bizonyítására, hogy ügyvezetői tevékenységének az időszakában az adós nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben. Ezért a szakértő bizonyítás szükségtelen volt, annak az elmaradása nem valósított meg eljárási szabálysértést.

Alaptalanul hiányolta az alperes az adós tárgyidőszakra vonatkozó likviditási mutatói meghatározását és a szakértői bizonyítás ennek érdekében történő elrendelését is. Az kétségtelen, hogy a likviditási mutatók egy vállalkozás eszközei és forrásai közötti arányokat vizsgálják, így segítségükkel megállapítható, hogy a vállalkozás képes lesz-e a pénzügyi kötelezettségeit teljesíteni. A jelen esetben azonban az adós fenyegető fizetéseképtelensége objektív feltétele meglétének a megállapításához az alperes által indítványozott „minimum likviditási mutató” szakértővel történő meghatározása nem volt szükséges. Az egyik legelterjedtebb likviditási mutató, a likviditási ráta ugyanis a rövid lejáratú eszközök (forgóeszközök) és a rövid lejáratú kötelezettségek hányadosaként számítható ki, és ha a hányados értéke kisebb, mint 1, akkor fennál a fizetéseképtelenség veszélye. Az adós 2012 – 2015-ben közzétett éves beszámolóit – az elsőfokú bíróság által nem vitásan helyesen megállapított – adataival elvégzett fenti számítások eredményét tekintve sem iratellenes, kirívóan okszerűtlen vagy logikátlan az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy az adós 2021. december 31-től folyamatosan fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

[13] Megalapozatlanul hivatkozott az alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapításához szükséges szubjektív feltétel bizonyítottságának a hiányára is. Mivel az adós vezető tisztségviselőjének – éppen a fenyegető fizetéseképtelenség elkerülése érdekében – folyamatosan figyelemmel kell kísérnie a gazdálkodó szervezet esedékes, lejárt tartozásait

és a cash-flow kimutatását, az, hogy az alperes észlelte-e, vagy észlelnie kellett volna az adósnak a fizetéseképtelenséggel fenyegető állapotot jelentő gazdasági helyzetét, a felperes részéről konkrétabb vezetői mulasztás megjelölése (ezáltal bizonyítása) nélkül is vizsgálható és megállapítható volt.

Az elsőfokú bíróság a védekezése körében tett nyilatkozataiból tényszerűen állapította meg azt, hogy az alperes a tudatában volt annak, hogy az adós az adótartozását esedékességgkor nem fizette meg, és annak is, hogy a fizetési kötelezettségeinek nem képes eleget tenni. Az ebből levont az a következtetése pedig, hogy az általa megállapított időpontban az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe kerülésének a szubjektív feltétele is megvalósult, nem volt iratellenes, okszerűtlen vagy logikátlan.

[14] Alaptalanul támadta a fellebbezés az elsőfokú ítéletet a jogellenes (a hitelezői érdekeket sértő) vezetői magatartása bizonyítottságának a hiányára hivatkozva.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének a jelentősége az, hogy ennek a fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva, és nem a gazdálkodó szervezet tulajdonosainak az érdekét figyelembe véve kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, azaz amíg a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgkor kielégíteni a vele szembeni követeléseket (BH.2014.188).

A bírói gyakorlat kialakította az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének a felismerését követően tanúsítandó vezetői magatartásoknak a hitelezői érdekek figyelembevételét garantáló zsinórmértékét. Eszerint a vezetők eljárásának arra kell irányulnia, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentse az adós hitelezőinek a jövőbeni veszteségeit. A vezető tisztségviselőtől az várható el, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben már csak olyan teljesítések történjenek meg, amelyek a gazdasági társaság működésének a tovább folytatását teszik lehetővé, és ez alapján a hitelezői követelések mind teljesebb kielégítését szolgálják, illetve nem ellentétesek az „összhitelezői érdekekkel”.

Az alperes arra általánosságban helytállóan hivatkozott, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete nem feltétlenül jár együtt azzal, hogy minden gazdasági tevékenységet be kell szüntetnie. A BH2020.244. számú határozatban kifejtett jogi érvelésből az alperes által a fellebbezésében kiemelt rész, valamint a BH2022.50. számú határozatnak a fellebbezésben ismertetett indokolása azonban a jelen ügyben a tényállások lényeges különbözősége miatt nem irányadó. A hivatkozott döntésekben a bíróságok azt a helyzetet minősítették, amikor az adós a gazdálkodási tevékenységét ténylegesen folytatta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben is. A jelen esetben az alperes saját előadása szerint a szerencsejáték, fogadás szervezése tevékenységi körrel megalapított és kizárólag játékautomatákat üzemeltető adós az adójogszabályokban 2012-ben bekövetkezett (az ilyen tevékenységet gyakorlókat hátrányosan érintő) változások után ténylegesen gazdasági tevékenységet már nem folytatott (21.G.40.164/2022/5. számú ellenkérelem 8 – 9. oldal, 14. sorszámú előkészítő irat 4 – 5. oldal). Az ítéltábla ezért csak arra utal, hogy – a felperes helytálló hivatkozásával egyezően – a bírói gyakorlat ugyanakkor (a szándékos, rosszhiszemű, kifejezetten a vagyonkimentésre irányuló vezetői cselekményeken túl) tipikusan a hitelezői érdekeket sértő, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség megállapítására alkalmasnak tekinti – az egyéb feltételek fennállása esetén – a vezetői magatartást, ha az adós a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben ésszerűtlen/indokolatlan kockázatot vállalva folytatja a tevékenységét (BH2020.244.).

A felperes a keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés II. fordulatára alapította, amely alapján a vezető felelőssége akkor állapítható meg, ha a magatartása a fizetéseképtelenséggel fenyegető

helyzet alatti aktív adósi vagyon csökkenésén kívüli más okból hiúsíthatja meg a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítését. Ilyen más ok lehet – egyebek között – az adóssághoz tartozó kötelezettségek, adósságok felhalmozása (Kúria Gfv.VI.30.083/2022/4. indokolása [53]).

Erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes azzal, hogy az adós a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után a jogi létezésével több éven keresztül csak az adótartozását halmozta, megvalósult a vezetői felelőssége a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése II. fordulója szerint megalapozó törvényi többtényállási elem.

Az ítéltábla szerint is a hitelezői érdekeket sértő volt – az adós tagjaként a vezetői tisztséget is betöltő – alperesnek az a magatartása, hogy az adós adótartozásának a folyamatos növekedése ellenére nem kezdeményezte a társaság felszámolását, így azt az illetékes bíróság az adós mulasztásai okán az adósságának a törlése miatt indult eljárások eredményeként hivatalból rendelte el.

[15] Alapítván sérelmezte az alperes a kereset jogalapjának a megállapítását arra hivatkozva is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével következtetett arra, hogy a felperes kétséget kizáróan bizonyította a meghíúsult követelés összecsúszását is.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdés II. fordulójára alapított igény esetén azt az összeget kell megjelölni, amelyért a vezető tisztségviselő jogellenes magatartása miatt az adós nem tud helytállni a hitelezők felé (1/2013. Polgári jogegységi határozat III/A. pont). A felperes a kielégítésében meghíúsított követelést a keresetében 10 793 605 Ft-ban jelölte meg, egyben okirattal igazolta azt, hogy ezt – az adós felszámolási eljárásában bejelentett – követelését a felszámoló nyilvántartásba vette és visszaigazolta. Az adóssal szemben a Miskolci Törvényszéken 7.Fpk.134/2017. számon folyamatban volt felszámolási eljárás iratai – így különösen a jogerős egyszerűsített záróvégzés – alapján az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül állapította meg azt is, hogy a felperes a meghíúsított követeléssel kapcsolatos kereseti tényállítását megfelelően bizonyította. Annak, hogy az alperes az adós felszámolása elrendelésére alapul szolgáló adótartozása jogalapját és összecsúszását mindig vitatta, a vezetői felelőssége megállapítása szempontjából nincs jelentősége, mivel az állami adóhatóság hitelezői kérelmében megjelölt, adóbevalláson vagy adóhatósági határozaton alapuló adótartozásának a tényleges fennállását a felszámolási eljárásban az adós sem vitathatta, és az adóhatóság követelésének a jogszerűségét (az összeget is ideértve) a bíróság sem a felszámolási eljárásban, sem a jelen perben nem vizsgálhatta.

[16] Alapítván a fellebbezés – a tartalom szerint értelmezése szerint (Pp.110. § (3) bekezdése) – az elsőfokú ítéletnek a kimentés körében tett megállapításait sérelmező részében.

Az alperes a védekezésében és a fellebbezésében is nagy súlyt fektetett arra, hogy az adós nem az ő vezetői tevékenysége (mulasztása) miatt nem tudta megfizetni a folyamatosan és drasztikusan növekvő adótartozásait, azt a jogszabályi környezet (a játékos mértékének a jelentős emelkedésével járó) 2012-ben, „egyik napról a másikra” bevezetett drámai, lényegében a piac betiltását jelentő megváltozása idézte elő. Mindennek azonban – az elsőfokú bíróság helytálló álláspontjával egyezően – a felelőssége megállapításánál nem volt jelentősége. A Cstv. 33/A. §-a szerint ugyanis a vezető tisztségviselő nem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezéséért és az azt megelőző esetlegesen rossz gazdasági döntésekért felel, ezért a felelőssége megállapítása szempontjából nem releváns az, hogy ez a helyzet miért következett be.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság abban sem, hogy nem találta a felelősség alóli kimentésre alkalmasnak az alperesnek azt állítását, hogy az adósságból és más károsultakból álló

pertársaságnak a Magyar Állammal szemben a jogellenes jogszabályváltozással okozott kár megtérítése iránti igények érvényesítése érdekében a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága előtt per indítására szakértői véleményt szerzett be, és jogi képviselőt bízott meg.

A Cstv. 33/A. § (4) bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy a vezető akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek a kezdeményezése érdekében.

A jogalkotó a jelen ügyben alkalmazandó normaszövegnek a törvénybe 2017. július 1-jei hatállyal történt beiktatásával a vezetői felelősség alóli mentesülés tekintetében részben megtartotta a mentesülést eredményező korábbi szabályt, részben azonban alapvetően új rendelkezést vezetett be. Új szabály, hogy mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot.

Bár az új normaszöveg bővítette a felelősség alóli kimentés lehetőségét, a módosítás után is fennmaradt az a szabályozási elv, hogy a Cstv. 33/A. § (4) bekezdése a vezetői kártérítési felelősség alóli mentesülésre szigorúbb és konkrétabb feltételeket szab, mint a Ptk.-nak a szerződésen kívüli károkozás miatti felelősség alóli mentesülést szabályozó rendelkezései (Ptk. 6:519. §-a, 1:4. § (1) bekezdése). A törvényszövegből egyértelműen következik az is, hogy a mentesülési okok tekintetében az alperesnek tényállítási és bizonyítási kötelezettsége van.

A kimentésnek az adott károkozó magatartásra kell vonatkoznia, és a kimentési feltételeknek együttesen kell fennállnia.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alkalmazása szempontjából az alperes magatartását a rá irányadó gondossági mérce szerint az ésszerű gazdasági kockázatokkal értelemszerűen együtt járó és – figyelemmel a hitelezők érdekeire is – az adott helyzetben ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható döntések figyelembevételével kell elbírálni (Fővárosi Ítéltábla Gf.XI.40.015/2021/4.).

Mindezek tükrében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy mivel a jogellenes magatartása az volt, hogy az adós adótartozásának a folyamatos növekedése ellenére nem kezdeményezte a társaság felszámolását, az alperesnek – a védekezésében és a fellebbezésében kiemelten hivatkozott – a szektor kárigénye Emberi Jogok Európai Bírósága előtt való érvényesítése érdekében tett intézkedései a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősség alóli kimentésre – még a bizonyítottságuk esetén is – nem alkalmasak. Az alperes ugyanis – a fellebbezési állítása szerint – az EJEB előtt a Magyar Állammal szemben érvényesített igényből kívánta az adós tartozásait rendezni (19. sorszámú fellebbezés 8. oldal első bekezdés). Az adós pénzügyi helyzetének és a – nem vitásan – növekvő adófizetési kötelezettségeinek az ismeretében azonban az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy ez a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet elhárítására, így az adós felszámolásának az elkerülésére nem reális célkitűzés. Ezért azt kellett megállapítani, hogy az állammal szembeni kárigény érvényesítése érdekében tett intézkedései nem a hitelezői érdekeket szolgálták.

Arra pedig nincs adat, hogy fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után bármilyen akadályozta, vagy korlátozta volna az alperest abban, hogy a társaságnak a gazdasági életből történő szabályszerű kivezetése érdekében – más törvényes lehetőség hiányában – maga kezdeményezze az adós felszámolását, ezzel csökkentve a hitelezők veszteségét. Ha az alperes korábban kezdeményezte volna a felszámolást, azzal a hitelezők (a felperes is)

kedvezőbb helyzetbe kerültek volna, mivel csökkentette volna a felperes által képviselt állami költségvetés meg nem fizetett adókból keletkezett hiányát.

[17] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg az alperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségének a megállapításához szükséges valamennyi törvényi feltétel fennállását, tekintettel arra, hogy az alperes kimentésre irányuló bizonyítása is eredménytelen volt.

[18] Az ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés I. fordulata alapján helybenhagyta.

[19] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés v) pontja alapján – a tárgyánál fogva – illetékfeljegyzési jogos, az alperes azonban a fellebbezési eljárási illetéket előlegezte. Az eredménytelen fellebbezése miatt a saját másodfokú perköltségét (ügyvédi munkadíj, fellebbezési eljárási illeték) maga köteles viselni, és az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte – a Pp. 344. § (1) bekezdése szerinti általános teljesítési határidőben – a felperes kamarai jogtanácsosi díjból keletkezett másodfokú perköltsége megfizetésére. Ennek az összegét az általa a Pp. 81. § (1) és (5) bekezdésnek megfelelően – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján a meg nem határozható másodfokú pertárgyérték alapulvételével – felszámított 50 000 Ft-ban állapította meg, mert arányban állónak tartotta a fellebbezési ellenkérelem elkészítésével kifejtett jogászti tevékenységgel és azzal, hogy a jogi képviselő a másodfokú tárgyaláson jelen volt.

Debrecen, 2023. szeptember 14.

Dr. Görög Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Riczu András s.k. előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes s.k. bíró